DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 26 september 1996 *

I mål C-43/95,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget från Högsta domstolen, Stockholm, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Data Delecta Aktiebolag,

Ronny Forsberg,

och

MSL Dynamics Ltd,

angående tolkningen av artikel 6 i EG-fördraget,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. N. Kakouris samt domarna G. F. Mancini och P. J. G. Kapteyn (referent),

* Rättegångsspråk: svenska.

generaladvokat: A. La Pergola,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Sveriges regering, genom rättschefen Lotty Nordling, i egenskap av ombud,

— Greklands regering, genom juridiske rådgivaren Panagiotis Mylonopoulos, advokaten Galateia Alexaki och Sofia Shala, specialiserad vetenskaplig medarbetare, samtliga vid utrikesministeriets särskilda avdelning för gemenskapsrättsliga tvister, i egenskap av ombud,

— Irlands regering, genom Michael Buckley, Chief State Solicitor, biträdd av Feichin McDonagh, BL, och Finola Flanagan, Office of the Attorney General, samtliga i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiske rådgivaren John-Forman, i egenskap av ombud,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 23 maj 1996 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Högsta domstolen har genom beslut av den 21 februari 1995, som har inkommit till domstolen den 24 februari samma år, begärt att domstolen enligt artikel 177 i EG-fördraget skall meddela ett förhandsavgörande angående en fråga som rör artikel 6 första stycket i det fördraget.

2 Frågan har uppkommit i en tvist om betalning för levererade varor, vilken har anhängiggjorts av det brittiska bolaget MSL Dynamics Ltd (nedan kallat MSL) mot det svenska bolaget Data Delecta Aktiebolag (nedan kallat Data Delecta) och den svenske medborgaren Ronny Forsberg.

3 Svarandena i tvisten vid Solna tingsrätt, Data Delecta och Ronny Forsberg, yrkade att MSL skulle föreläggas att ställa säkerhet för rättegångskostnaderna (cautio judicatum solvi) med tillämpning av 1 § lagen (1980: 307) om skyldighet för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader [nedan kallad 1980 års lag].

4 Enligt den paragrafen skall en utländsk medborgare, som inte är bosatt i Sverige, eller en utländsk juridisk person som vill väcka talan vid svensk domstol mot en svensk medborgare eller en svensk juridisk person på svarandens yrkande ställa säkerhet för de rättegångskostnader som han kan komma att förpliktas att betala. I 5 § samma lag föreskrivs emellertid att någon sådan skyldighet inte föreligger om så har avtalats i internationella överenskommelser som är bindande för Sverige. I regeringens tillkännagivande (1991: 112) om befrielse i vissa fall för utländska kärande att ställa säkerhet för rättegångskostnader, m. m. anges inte någon sådan överenskommelse med avseende på brittiska juridiska personer.

5 Solna tingsrätt lämnade icke desto mindre yrkandet om att säkerhet skulle ställas för rättegångskostnaderna utan bifall på den grunden att 1980 års lag på denna punkt stred mot den lag (SFS 1992: 794) genom vilken Sverige har tillträtt konventionen av den 16 september 1988 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (nedan kallad Luganokonventionen), vilken även Förenade kungariket har tillträtt.

6 Beslutet överklagades till Svea hovrätt som med tillämpning av principen att yngre lag har företräde framför äldre lag fastställde tingsrättens beslut. Hovrätten noterade bland annat att Luganokonventionen innebär att svenska domar och beslut är direkt verkställbara i Förenade kungariket.

7 Data Delecta och Ronny Forsberg överklagade då Svea hovrätts beslut till Högsta domstolen.

8 Högsta domstolen ansåg att utgången av tvisten berodde på hur gemenskapsrätten skulle tolkas och beslutade därför att vilandeförklara målet och att begära att EG-domstolen skulle meddela ett förhandsavgörande angående följande fråga:

"Strider det mot Romfördraget — i första hand artikel 6 (tidigare artikel 7) — att av en kärande som är brittisk juridisk person kräva sådan säkerhet, när något motsvarande krav inte kan ställas på svenska juridiska personer?"

9 Genom denna fråga önskar den nationella domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida det strider mot artikel 6 första stycket i fördraget att en medlemsstat kräver att juridiska personer, som är etablerade i en annan medlemsstat och som har väckt talan vid domstol i förstnämnda stat mot medborgare i den staten eller mot där etablerade bolag, skall ställa säkerhet för de rättegångskostnader som de kan förpliktas att ersätta, när något sådant krav inte kan ställas på juridiska personer som tillhör den medlemsstaten.

Tillämpningsområdet för artikel 6 första stycket i fördraget

10 Det bör inledningsvis erinras om att det i artikel 6 första stycket föreskrivs att "[i]nom detta fördrags tillämpningsområde och utan att det påverkar tillämpningen av någon särskild bestämmelse i fördraget, skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden".

11 De finns således anledning att först undersöka huruvida EG-fördraget är tillämpligt på en bestämmelse i en medlemsstat som innebär att juridiska personer som är etablerade i en annan medlemsstat är tvungna att ställa säkerhet för rättegångskostnader när de vill väcka talan vid domstol mot en medborgare i förstnämnda stat eller mot ett där etablerat bolag, trots att något sådant krav inte ställs på juridiska personer som tillhör den medlemsstaten.

12 Av en fast rättspraxis framgår att det i avsaknad av gemenskapsrättsliga bestämmelser visserligen tillkommer varje medlemsstat att i sin inhemska rättsordning reglera de processuella formerna för sådan talan vid domstol som syftar till att säkerställa att enskilda erhåller ett fullständigt skydd för sina rättigheter enligt gemenskapsrätten, men att gemenskapsrätten icke desto mindre sätter gränser för denna behörighet (dom av den 19 november 1991, Francovich m. fl., C-6/90 och C-9/90, Rec. s. I-5357, punkt 42). Sådan lagstiftning får nämligen inte innebära att personer som enligt gemenskapsrätten har rätt till likabehandling diskrimineras eller att de grundläggande friheter som garanteras av gemenskapsrätten inskränks (dom av den 2 februari 1989, Cowan, 186/87, Rec. s. 195, punkt 19).

13 Det måste konstateras att en nationell processrättslig regel, såsom den som har beskrivits ovan, kan påverka andra medlemsstaters näringsidkares ekonomiska verksamhet på marknaden i staten i fråga. Trots att bestämmelsen i sig inte är avsedd att reglera verksamhet av ekonomisk art, innebär den att dessa näringsidkare ges en mindre förmånlig ställning än statens egna medborgare i fråga om möjligheten att väcka talan vid domstol i den medlemsstaten. Dessa näringsidkares möjlighet att väcka talan vid domstol i en medlemsstat — på samma villkor som den statens medborgare — för att lösa de tvister som deras ekonomiska verksamhet kan ge upphov till utgör en följd av att gemenskapsrätten säkerställer att deras varor och tjänster kan röra sig fritt inom den gemensamma marknaden.

14 Såsom domstolen har fastslagit i dom av den 20 oktober 1993, Phil Collins m. fl. (C-92/92 och C-362/92, Rec. s. I-5145, punkt 27) omfattas nationell lagstiftning, som på grund av sin inverkan på handeln med varor och tjänster inom gemenskapen faller inom fördragets tillämpningsområde, ofrånkomligen av den allmänna

icke-diskrimineringsprincip som stadgas i artikel 6 första stycket i fördraget, utan att det är nödvändigt att bedöma lagstiftningen i förhållande till de särskilda bestämmelserna i artiklarna 30, 36, 59 och 66 i fördraget.

15 Det finns således anledning att fastställa att en sådan nationell civilprocessrättslig regel som den som är aktuell i målet vid den nationella domstolen faller inom tillämpningsområdet för fördraget på sätt som avses i artikel 6 första stycket och att den omfattas av den allmänna icke-diskrimineringsprincip som stadgas i den artikeln, i den mån regeln, om än bara indirekt, påverkar handeln med varor och tjänster inom gemenskapen. En sådan påverkan kan särskilt befaras om det krävs att säkerhet skall ställas för rättegångskostnaderna i ett mål angående betalning för levererade varor.

Huruvida det är fråga om diskriminering i den mening som avses i artikel 6 första stycket i fördraget

16 Eftersom "all diskriminering på grund av nationalitet" är förbjuden enligt artikel 6 i fördraget krävs att det i medlemsstaterna råder en fullständig likhet i behandlingen av personer som befinner sig i en situation som regleras av gemenskapsrätten och av medborgarna i medlemsstaten i fråga.

17 Det är uppenbart att en sådan bestämmelse som den som är aktuell i tvisten vid den nationella domstolen innebär en direkt diskriminering på grund av nationalitet.

18 Den svenska regeringen anser emellertid att det inte strider mot icke-diskrimineringsprincipen att det krävs att en utländsk kärande ställer säkerhet när ett eventuellt avgörande, i vilket den sistnämnde förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, inte är verkställbart i den utländske kärandens hemland. Syftet med säkerheten skulle i ett sådant fall vara att undvika att en utländsk kärande kan väcka talan vid domstol utan att löpa någon ekonomisk risk för det fall han förlorar målet.

19 Den svenska regeringen har vidare anfört att det i svensk lagstiftning dessutom föreskrivs en rad undantag från kravet på säkerhet, vilka har sin grund i att den svenska svaranden har möjlighet att, i förekommande fall, få en dom där han tillerkänns ersättning verkställd i kärandens hemland, särskilt med tillämpning av internationella överenskommelser som Sverige har tillträtt.

20 Detta argument kan inte godtas.

21 Såsom domstolen har slagit fast i dom av den 1 juli 1993, Hubbard (C-20/92, Rec. s. I-3777) kan nämligen den rätt till likabehandling som stadgas i gemenskapsrätten inte vara beroende av att medlemsstaterna har ingått internationella överenskommelser.

22 Under dessa omständigheter skall den ställda frågan besvaras så, att det strider mot artikel 6 första stycket i fördraget att en medlemsstat kräver att juridiska personer, som är etablerade i en annan medlemsstat och som har väckt talan vid domstol i förstnämnda stat mot medborgare i den staten eller mot där etablerade bolag, skall ställa säkerhet för de rättegångskostnader som de kan bli förpliktade att ersätta, när något sådant krav inte kan ställas på juridiska personer som tillhör den medlemsstaten och det är fråga om en talan som har samband med utövandet av grundläggande friheter som garanteras av gemenskapsrätten.

Rättegångskostnader

23 De kostnader som har förorsakats den svenska, den grekiska och den irländska regeringen samt Europeiska gemenskapernas kommission, som har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande

till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 21 februari 1995 har förts vidare av Högsta domstolen — följande dom:

Artikel 6 första stycket i fördraget skall tolkas så, att det strider mot den bestämmelsen att en medlemsstat kräver att juridiska personer, som är etablerade i en annan medlemsstat och som har väckt talan vid domstol i förstnämnda stat mot medborgare i den staten eller mot där etablerade bolag, skall ställa säkerhet för de rättegångskostnader som de kan bli förpliktade att ersätta, när något sådant krav inte kan ställas på juridiska personer som tillhör den medlemsstaten och det är fråga om en talan som har samband med utövandet av grundläggande friheter som garanteras av gemenskapsrätten.

Kakouris Mancini Kapteyn

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 26 september 1996.

R. Grass C. N. Kakouris

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen